

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

ЧОРНА Аліна Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки Харківського національного університету в внутрішніх справах

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0519-7300>

СКОРИК Денис Володимирович - викладач кафедри забезпечення державної безпеки навчально-наукового інституту забезпечення державної безпеки Національної академії Національної гвардії України

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3171-2069>

УДК 342.1

DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2026.1.65>

Обґрунтовано актуальність теми в умовах ускладнення безпекового середовища, зумовленого як внутрішніми загрозами, так і зовнішніми викликами, пов'язаними з воєнною агресією проти України. Проаналізовано наукові підходи до розуміння поняття «адміністративно-правові засади» та запропоновано його тлумачення щодо діяльності Національної поліції України у сфері забезпечення внутрішньої безпеки держави. Виокремлено структурні елементи адміністративно-правових засад, до яких належать нормативний, принципівий, функційний, інституційний та інструментально-процедурний елементи. З'ясовано сутність поліцейської діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання та окреслено місце Національної поліції України в системі суб'єктів забезпечення внутрішньої безпеки держави. Проаналізовано нормативну основу діяльності Національної поліції України. Установлено, що чинне адміністративно-правове регулювання в цій сфері характеризується певною фрагментарністю, що виявляється в недостатній процедурній деталізації реалізації окремих повноважень поліції, наявності ризиків надмірної дискреції та потребі посилення міжвідомчої взаємодії й контрольного складника. Особливу увагу приділено значенню принципу пропорційності під час застосування адміністративного примусу та інших владних заходів у сфері забез-

печення внутрішньої безпеки. Обґрунтовано, що вдосконалення адміністративно-правових засад діяльності поліції має бути пов'язане з конкретизацією адміністративних процедур, чіткішим визначенням меж дискреційних повноважень, посиленням механізмів контролю, розвитком міжвідомчої взаємодії та підвищенням інституційної спроможності поліції.

Ключові слова: Національна поліція України; адміністративно-правові засади; внутрішня безпека держави; адміністративно-правове регулювання; адміністративні процедури; повноваження; воєнний стан; публічне адміністрування.

Постановка проблеми

Сучасний етап розвитку української державності характеризується суттєвим ускладненням безпекового середовища, що зумовлено як зовнішніми викликами, пов'язаними з воєнною агресією проти України, так і внутрішніми загрозами, поміж яких особливе місце посідають організована злочинність, корупційні прояви, кіберзлочинність, зростання рівня насильницьких правопорушень та соціальна напруженість. За таких умов забезпечення внутрішньої безпеки держави набуває пріоритетного значення та потребує ефективного функціонування системи суб'єктів публічної адміністрації, поміж

яких важливе місце посідає Національна поліція України (далі – *поліція*).

Водночас трансформаційні процеси у сфері публічного управління, орієнтовані на європейські стандарти, зумовлюють необхідність переосмислення адміністративно-правових засад діяльності поліції. Йдеться не лише про вдосконалення нормативно-правового регулювання, а й про формування цілісного механізму реалізації публічно-владних повноважень поліції, який би забезпечував належний баланс між інтересами держави у сфері безпеки та додержанням прав і свобод людини.

Незважаючи на наявність значного масиву законодавчих актів, що визначають правовий статус та повноваження поліції, спостерігається певна фрагментарність адміністративно-правового регулювання її діяльності у сфері забезпечення внутрішньої безпеки. Відсутність єдиного системного підходу до визначення змісту, форм і методів реалізації відповідних повноважень, а також чітких адміністративних процедур їх здійснення знижує ефективність діяльності поліції та може негативно впливати на реалізацію принципу верховенства права.

Окремої уваги потребує проблема визначення меж дискреційних повноважень поліції та забезпечення належних процесуальних гарантій їх реалізації. Це так само дає змогу уникнути ризиків зловживання владою, підвищити рівень довіри населення до правоохоронних органів та забезпечити ефективний контроль за їх діяльністю, зокрема судовий. Отже, можна стверджувати, що удосконалення адміністративно-правових засад діяльності поліції має здійснюватися з урахуванням сучасних доктрин публічного адміністрування, європейських стандартів належного врядування та практики Європейського суду з прав людини.

Окрім того, актуальне питання інтеграції інформаційно-аналітичних, цифрових та ризик-орієнтованих підходів у діяльність поліції, що потребує належного адміністративно-правового забезпечення. У цьому контексті особливого значення набуває визначення місця й ролі поліції в загальному механізмі забезпечення внутрішньої безпеки держави, а також визначення ефектив-

них форм взаємодії з іншими суб'єктами сектору безпеки й оборони.

З огляду на викладене, наукова проблема полягає в необхідності комплексного осмислення адміністративно-правових засад діяльності поліції у сфері забезпечення внутрішньої безпеки держави, виявлення наявних прогалин та суперечностей у правовому регулюванні, а також розроблення на цій основі пропозицій щодо їх удосконалення з урахуванням сучасних безпекових викликів та європейських інтеграційних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблематика адміністративно-правових засад діяльності поліції та суміжних аспектів публічного адміністрування перебуває в полі зору сучасної адміністративно-правової науки. Значний внесок у дослідження адміністративно-правових засад діяльності поліції та суміжних питань публічного адміністрування зробили О. Батраченко, Т. Губанова, Д. Заброта, Ю. Кириченко, М. Легенький, І. Литвин, Г. Манюк, М. Романов, О. Форостян, О. Ховпун, І. Хозлу, В. Чумак та ін.

Так, у працях О. Батраченка досліджено адміністративно-правові засади діяльності поліції у сфері забезпечення публічної безпеки й порядку, зокрема акцентовано увагу на структурі повноважень поліції та особливостях їх реалізації в межах публічно-владної діяльності [1]. В. Чумак у своїх дослідженнях, здійснюючи порівняльно-правовий аналіз діяльності поліції України, країн Балтії та Грузії, розкриває сутність поліцейської діяльності як особливого виду підзаконної державно-управлінської діяльності, що має владно-організаційний характер і спрямована на забезпечення публічної безпеки, зокрема із застосуванням заходів адміністративного примусу [2]. Такий підхід дає змогу не лише окреслити зміст поліцейської діяльності, а й виявити спільні та відмінні риси її адміністративно-правового регулювання в різних правових системах.

Окремі аспекти адміністративно-правового забезпечення діяльності спеціалізованих підрозділів поліції висвітлені в дослі-

дження І. Хозлу, що дає змогу розширити уявлення про функційні особливості діяльності поліції в окремих сферах [3]. Теоретико-методологічні підходи до розуміння адміністративно-правових засад як категорії адміністративного права розкриті у працях І. Литвина та О. Ховпуна, які зосереджують увагу на їхньому нормативному змісті [4, 5].

Водночас Т. Губанова обґрунтовує доцільність ширшого підходу до розуміння адміністративно-правових засад, наголошуючи на необхідності врахування принципів адміністративно-правового регулювання та інших системоутворювальних елементів [6]. Ю. Кириченко пропонує функційний підхід до визначення адміністративно-правових засад, пов'язуючи їх із реалізацією повноважень органів публічної влади та їхньою роллю в забезпеченні відповідних суспільних відносин [7].

Так само М. Легенький та Г. Манюк розкривають структурні характеристики адміністративно-правових засад, акцентуючи увагу на їхніх внутрішньоорганізаційних і зовнішніх аспектах [8, 9]. Д. Заброта пропонує комплексне бачення цієї категорії, розглядаючи її як систему взаємопов'язаних елементів, що містить нормативний, інституційний та інструментальний компоненти [10].

Особливу увагу сучасні дослідники приділяють питанням функціонування поліції в умовах воєнного стану. Так, О. Форостян та М. Романов аналізують особливості адміністративно-правового регулювання діяльності поліції в умовах дії особливих правових режимів, підкреслюючи необхідність адаптації правових механізмів до змін безпекового середовища [11].

Попри значний науковий доробок, слід констатувати, що питання комплексного визначення адміністративно-правових засад діяльності поліції саме у сфері забезпечення внутрішньої безпеки держави залишається недостатньо розробленим. Зокрема, потребують подальшого дослідження проблеми співвідношення нормативних, процедурних та інституційних елементів таких засад, меж дискреційних повноважень поліції, а також механізмів їх реалізації в умовах сучасних безпекових викликів.

Мета статті — з'ясувати сутність адміністративно-правових засад діяльності поліції у сфері забезпечення внутрішньої безпеки держави, визначення їхніх структурних елементів, проаналізувати чинну нормативну основу такої діяльності, а також окреслити основні напрями удосконалення адміністративно-правового регулювання в цій сфері.

Виклад основного матеріалу

Забезпечення внутрішньої безпеки держави в сучасних умовах є складною функцією публічної адміністрації, що передбачає узгоджену діяльність уповноважених суб'єктів щодо нейтралізації внутрішніх загроз, підтримання правопорядку та гарантування прав і свобод людини. У цій системі поліція посідає центральне місце як суб'єкт, наділений публічно-владними повноваженнями, реалізація яких має чітко визначене адміністративно-правове підґрунтя.

У межах цього дослідження внутрішню безпеку держави пропонуємо розуміти як стан захищеності правопорядку, суспільної стабільності та функціонування державних інституцій від внутрішніх загроз, що можуть негативно впливати на реалізацію прав і свобод людини та нормальне функціонування держави.

Спочатку пропонуємо дослідити визначення поняття «адміністративно-правових засад». Так, аналіз наукових праць свідчить про відсутність єдиного підходу до розуміння цієї категорії, що зумовлює потребу в її більш чіткому теоретичному окресленні. У науковій літературі простежується тенденція до звуженого тлумачення адміністративно-правових засад через їх ототожнення винятково з нормативною основою відповідної діяльності, тобто із сукупністю правових норм або адміністративного законодавства. Зокрема, І. Литвин та О. Ховпун фактично зводять адміністративно-правові засади до правових засад, що, на нашу думку, є методично обмеженим підходом, оскільки нормативно-правова складова є лише одним із елементів ширшої системи публічного адміністрування [4, с. 101; 5, с. 200].

Аналогічну позицію щодо недоцільності ототожнення адміністративно-правових засад із суто нормативною базою обґрунтовує

Т. Губанова, яка справедливо зауважує, що таке розуміння залишає поза межами цієї категорії принципи адміністративно-правового регулювання та інші елементи, за допомогою яких здійснюється відповідний регулятивний вплив на суспільні відносини [6, с. 357]. Водночас авторка пропонує аксіологічне трактування адміністративно-правових засад як сукупності фундаментальних ідей, цінностей, цілей і відповідних організаційно-правових засобів [6, с. 194]. На нашу думку, такий підхід обґрунтований і сучасний, проте його обмеження лише принципами й метою не дає змоги повною мірою відобразити комплексний характер адміністративно-правового впливу.

Так само Ю. Кириченко розглядає адміністративно-правові засади крізь призму функційного підходу, пов'язуючи їх із регулюючою роллю держави та забезпеченням реалізації повноважень відповідних органів публічної влади [7, с. 5]. Такий підхід, безумовно, є доцільним, оскільки акцентує увагу на функціях як ключовому елементі діяльності органів публічної адміністрації, проте не охоплює всіх складових їх функціонування.

Зі свого боку, М. Легенький підкреслює базовий характер поняття «адміністративно-правові засади» та розглядає його як сукупність визначених нормами адміністративного законодавства основних характеристик і принципів регулювання діяльності органів публічної адміністрації [8, с. 10]. Як розвиток цієї позиції Г. Манюк пропонує структурний підхід до розуміння адміністративно-правових засад, виокремлюючи їх зовнішній і внутрішній аспекти, що характеризують відповідно взаємодію із зовнішнім середовищем і внутрішньоорганізаційні управлінські процеси [9, с. 17]. Такий підхід є цілком прийнятним і може бути адаптований до аналізу діяльності правоохоронних органів, зокрема поліції.

Водночас найбільш комплексним видається підхід Д. Заброди, який визначає адміністративно-правові засади як сукупність закріплених у нормах адміністративного права параметрів, що охоплюють категоріальний, нормативний, інституційний та інструментально-технологічний складники відповідного суспільного явища [10, с. 49].

Саме такий підхід дає змогу розглядати адміністративно-правові засади не як статичну сукупність правових приписів, а як цілісну систему взаємопов'язаних елементів.

З огляду на викладене, адміністративно-правові засади діяльності поліції у сфері забезпечення внутрішньої безпеки держави доцільно розуміти як комплекс нормативних, принципівих, функційних, інституційних та інструментально-процедурних основ, що визначають правову природу, зміст, межі компетенції, форми, методи й порядок реалізації повноважень цього органу в механізмі забезпечення внутрішньої безпеки держави.

Структурно адміністративно-правові засади діяльності поліції у сфері забезпечення внутрішньої безпеки держави охоплюють кілька взаємопов'язаних елементів. До них належать нормативний елемент, який визначає правову основу діяльності поліції; принципівий, що відображає керівні ідеї та вимоги до реалізації повноважень; функційний, пов'язаний із завданнями й напрямками діяльності поліції; інституційний, який характеризує місце поліції в системі суб'єктів забезпечення внутрішньої безпеки; а також інструментально-процедурний, що охоплює форми, методи, адміністративні процедури та засоби реалізації відповідних повноважень.

У цьому контексті наукового уточнення потребує сама сутність поліцейської діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання. Так, В. Чумак визначає поліцейську діяльність як особливий вид підзаконної, державно-управлінської, розпорядчої діяльності, спрямованої на охорону публічного порядку й забезпечення публічної, зокрема національної, безпеки, що пов'язана із застосуванням заходів адміністративного припинення [2, с. 25]. Такий підхід дає змогу більш чітко окреслити владно-організаційну природу діяльності поліції та її функційну спрямованість у механізмі забезпечення внутрішньої безпеки держави.

Визначення сутності адміністративно-правових засад створює підґрунтя для їх подальшого аналізу крізь призму нормативно-правового регулювання діяльності поліції.

Нормативною основою діяльності поліції є насамперед Конституція України,

відповідно до ст. 3 якої людина, її життя і здоров'я, честь і гідність визнаються найвищою соціальною цінністю, а ч. 2 ст. 19 передбачає, що органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, передбачені Конституцією та законами України [12]. Зазначені положення визначають загальні межі та спрямованість діяльності поліції у сфері забезпечення внутрішньої безпеки.

Ключовим нормативним актом є Закон України «Про Національну поліцію», який визначає завдання поліції, зокрема забезпечення публічної безпеки й порядку, охорону прав і свобод людини, протидію злочинності (ст. 2). Принципи діяльності поліції закріплені в ст. 6—12 цього Закону, поміж яких особливого значення набувають принципи верховенства права (ст. 6), законності (ст. 8), дотримання прав і свобод людини (ст. 7), відкритості та прозорості (ст. 9), політичної нейтральності (ст. 10), взаємодії з населенням на засадах партнерства (ст. 11). Повноваження поліції визначені, зокрема, у ст. 23, яка встановлює їхній зміст у сфері забезпечення публічної безпеки, профілактики правопорушень, виявлення та припинення правопорушень [13].

У системі забезпечення внутрішньої безпеки важливе місце посідає також Закон України «Про національну безпеку України», який визначає сектор безпеки й оборони та включає до нього поліцію (ст. 1, 12). Відповідно до цього Закону діяльність суб'єктів сектору безпеки має ґрунтуватися на принципах верховенства права, підзвітності, демократичного цивільного контролю, що безпосередньо впливає на адміністративно-правові засади функціонування поліції [14].

Нормативна основа діяльності поліції у сфері забезпечення внутрішньої безпеки охоплює також окремі положення законодавства про адміністративні правопорушення та кримінального процесуального законодавства. Зокрема, Кодекс України про адміністративні правопорушення, а саме ст. 255, визначає повноваження поліції щодо складання протоколів про адміністративні правопорушення та застосування адміністративних стягнень [15], а Кримінальний

процесуальний кодекс України регламентує діяльність уповноважених службових осіб поліції як органів досудового розслідування (ст. 38) [16].

Особливе значення для формування сучасних адміністративно-правових засад діяльності поліції має Закон України «Про адміністративну процедуру», який визначає загальні правила прийняття рішень суб'єктами владних повноважень. Відповідно до ст. 2 цього Закону його дія поширюється на відносини, що виникають у зв'язку зі здійсненням адміністративних процедур, а ст. 6 закріплює принципи адміністративної процедури, зокрема законність, пропорційність, обґрунтованість, своєчасність, що мають безпосередньо застосовуватися в діяльності поліції [17].

В умовах воєнного стану діяльність поліції характеризується додатковими особливостями, визначеними Законом України «Про правовий режим воєнного стану», зокрема щодо участі її в забезпеченні публічного порядку, контролю за дотриманням визначених обмежень та взаємодії з військовими адміністраціями (ст. 8) [18].

Водночас аналіз нормативно-правової основи діяльності поліції не може обмежуватися лише констатацією змісту відповідних законодавчих положень, оскільки не менш важливим є з'ясування того, наскільки чинне правове регулювання відповідає сучасним безпековим викликам і забезпечує належну реалізацію покладених на поліцію повноважень на практиці.

Науковці звертають увагу на те, що виконання завдань в умовах надзвичайних правових режимів, зокрема в умовах дії правового режиму воєнного стану на території України, значно ускладнюється [19, с. 403]. Це свідчить про необхідність адаптувати адміністративно-правові механізми діяльності поліції до сучасних безпекових викликів.

На нашу думку, зазначене зумовлює потребу у вдосконаленні процедур реалізації повноважень поліції, а також посиленні її взаємодії з іншими суб'єктами сектору безпеки й оборони.

Аналіз наведених нормативних положень дає змогу стверджувати, що адміністративно-правові засади діяльності поліції

у сфері забезпечення внутрішньої безпеки мають комплексний характер і містять не лише визначення правового статусу та повноважень, а й установлення процедур їх реалізації, форм і методів діяльності, а також механізмів контролю.

Практичний вимір адміністративно-правових засад діяльності поліції виявляється також у формах і методах реалізації її повноважень. До таких форм належать правозастосовна, організаційно-управлінська та координаційна діяльність, тоді як методів особливого значення набувають переконання, профілактичний вплив, контроль та адміністративний примус. Саме через поєднання зазначених форм і методів забезпечується виконання покладених на поліцію завдань у сфері внутрішньої безпеки держави.

Дослідники обґрунтовують, що адміністративно-правове регулювання діяльності поліції в умовах воєнного стану має характер цілеспрямованого організаційно-управлінського впливу, який забезпечує належне виконання покладених на поліцію завдань навіть за умов ускладненого безпекового середовища [11, с. 187]. До того ж таке регулювання виконує не лише упорядковувальну, а й гарантійну функцію, оскільки сприяє дотриманню принципів законності та верховенства права у взаєминах між державою та суспільством через чітке визначення повноважень суб'єктів владних повноважень.

Водночас науковці звертають увагу на те, що в умовах динамічних змін соціально-правових відносин, зумовлених дією воєнного стану, нормативно-правове регулювання не завжди встигає адаптуватися до реальних викликів, що ускладнює оперативність і ефективність правозастосовної діяльності [11, с. 189]. Зазначене сприяє необхідності підвищення гнучкості адміністративно-правових механізмів та своєчасного оновлення їх.

На нашу думку, одна з головних проблем — відсутність належної процедурної деталізації реалізації окремих повноважень поліції, що створює ризики надмірної дискреції. Це свідчить про те, що подальший розвиток адміністративно-правового регулювання має бути спрямований на конкре-

тизацію адміністративних процедур, зокрема шляхом гармонізації спеціального законодавства із положеннями Закону України «Про адміністративну процедуру».

У цьому контексті особливого значення набуває принцип пропорційності, який має виступати критерієм оцінювання правомірності застосування поліцією адміністративного примусу та інших владних заходів у сфері забезпечення внутрішньої безпеки. Дотримання його передбачає, що втручання у права й свободи людини має бути нормативно визначеним, обґрунтованим, необхідним для досягнення легітимної мети та співмірним характеру загрози, на нейтралізацію якої воно спрямоване.

Такий підхід узгоджується із загальноєвропейськими стандартами допустимості втручання публічної влади у права людини лише за умови його законності, необхідності та співмірності легітимній меті.

Отже, можна дійти висновку, що сучасна модель діяльності поліції у сфері забезпечення внутрішньої безпеки характеризується поєднанням превентивної та примусової складових, що потребує чіткого нормативного врегулювання меж застосування адміністративного примусу. На нашу думку, саме принцип пропорційності має стати базовим критерієм оцінювання правомірності таких дій, що відповідає як національному законодавству, так і європейським стандартам.

Окрім того, заслуговує на увагу питання взаємодії поліції з іншими суб'єктами сектору безпеки. Незважаючи на наявність нормативного регулювання, відсутність чітких процедур координації та обміну інформацією ускладнює ефективне реагування на комплексні загрози. Це дає підстави обґрунтувати необхідність удосконалення адміністративно-правових механізмів міжвідомчої взаємодії.

Не менш важливий елемент удосконалення адміністративно-правових засад діяльності поліції — посилення механізмів контролю у відповідній сфері. Йдеться як про внутрішньовідомчий контроль за законністю та обґрунтованістю прийнятих рішень, так і про зовнішній, зокрема судовий, який має забезпечувати перевірку право-

мірності дій, рішень або бездіяльності поліцейських органів та посадових осіб.

Отже, удосконалення адміністративно-правових засад діяльності поліції у сфері забезпечення внутрішньої безпеки має здійснюватися за кількома напрямками, а саме: конкретизація адміністративних процедур; обмеження дискреційних повноважень через визначення чітких критеріїв їх реалізації; посилення механізмів контролю та розвиток міжвідомчої взаємодії. Саме комплексний підхід до вирішення цих питань дасть змогу підвищити ефективність діяльності поліції й забезпечити належний рівень внутрішньої безпеки держави.

Висновки

Отже, проведений аналіз дає підстави стверджувати, що адміністративно-правові засади діяльності поліції у сфері забезпечення внутрішньої безпеки держави мають комплексний характер і охоплюють нормативні, принципіві, функційні, інституційні й інструментально-процедурні елементи.

Визначено, що поліція посідає важливе місце в системі суб'єктів забезпечення внутрішньої безпеки держави, а правову основу її діяльності формують Конституція України, закони України «Про Національну поліцію», «Про національну безпеку України», «Про адміністративну процедуру», «Про правовий режим воєнного стану», а також окремі положення Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України. Водночас для чинного адміністративно-правового регулювання в цій сфері характерна певна фрагментарність, що виявляється в недостатній процедурній деталізації реалізації окремих повноважень, наявності ризиків надмірної дискреції та відсутності належної узгодженості між окремими елементами правового механізму.

Обґрунтовано, що в умовах воєнного стану особливого значення набувають належна процедурна врегульованість діяльності поліції, дотримання принципу пропорційності під час застосування адміністративного примусу, посилення внутрішньовідомчого та зовнішнього контролю, а також удосконалення механізмів міжвідомчої координа-

ції. Саме за цих умов можливе забезпечення належного балансу між інтересами внутрішньої безпеки держави та правами і свободами людини.

Перспективи подальших наукових досліджень убачаються в поглибленому вивченні адміністративних процедур реалізації повноважень поліції, критеріїв допустимості й меж дискреційних рішень, особливостей застосування принципу пропорційності у сфері забезпечення внутрішньої безпеки, а також у дослідженні механізмів взаємодії поліції з іншими суб'єктами сектору безпеки й оборони в умовах воєнного стану.

Література

1. Батраченко О. В. Адміністративно-правові засади діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки і порядку : дис. ... канд. юрид. наук. Суми, 2017. 218 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/67fa4eed-19e5-441f-83ba-db7e8e531716/content>.
2. Чумак В. В. Адміністративно-правові засади діяльності поліції Грузії, країн Балтії та України: порівняльний аналіз : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2019. 40 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6e1e2f2e-95bc-4650-9b1e-df5b20f6cceb/content>.
3. Хозлу І. К. Адміністративно-правове забезпечення діяльності підрозділів поліції на воді : дис. ... д-ра філософ. в галузі права. Кропивницький, 2024. 232 с. URL: <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2024/12/dysertacziya-hozlu-i.k.-dlyasajtu.pdf>.
4. Литвин І. І. Адміністративно-правові засади діяльності навчальних закладів. *Юридичний науковий журнал*. 2016. № 3. С. 98-101. URL: https://lsej.org.ua/3_2016/30.pdf.
5. Ховпун О. С. Адміністративно-правові засади здійснення медичної та фармацевтичної діяльності в Україні. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідофенка*. 2020. № 3 (91). С. 195—205. DOI: 10.33766/2524-0323.91.195-205. URL: <https://rep.dnuvs.ukr.education/server/api/core/bitstreams/4368d785-d2f9-4967-a410-354505c062e3/content>.

6. Губанова Т. О. Адміністративно-правові засади організації та функціонування коледжів: порівняльно-правове дослідження : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Запоріжжя, 2018. 34 с. URL: https://phd.znu.edu.ua/page/aref/07_2018/Hubanova-aref.pdf.
7. Кириченко Ю. М. Адміністративно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування в Україні : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2019. 42 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6690>.
8. Легенький М. І. Адміністративно-правові засади формування та реалізації державної політики у сфері освіти : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Львів, 2018. 43 с. URL: <https://ipnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/1699/avtoreferatlegenkyumi.pdf>.
9. Манюк Г. В. Адміністративно-правові засади організації і функціонування університетів : дис. ... канд. юрид. наук. Тернопіль, 2021. 218 с.
10. Заброда Д. Г. Адміністративно-правові засади: сутність та зміст категорії. *Адміністративне право і процес*. 2013. № 2 (4). С. 45—51.
11. Форостян О. С., Романов М. Ю. Адміністративно-правове регулювання діяльності Національної поліції України в умовах дії правового режиму воєнного стану : монографія. Дніпро, 2025. 224 с. URL: <https://surl.ln.ua/ufztc> (дата звернення: 06.04.2026).
12. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
13. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
14. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
15. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8073-10#Text>.
16. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
17. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.
18. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
19. Форостян О. С. Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання діяльності підрозділів поліції в умовах дії правового режиму воєнного стану. *Правові новели*. 2024. № 23. С. 398—406. DOI: 10.32782/ln.2024.23.52.
-